

Doorstroom naar en studiesucces in het hbo
gerelateerd aan specifieke studentvariabelen

**Percepties van de eigen vooropleiding als voorbereiding
op het hbo van studenten in verschillende routes naar het hbo**

Hans Mariën & Harm Biemans

ONDERZOEKSVRAAG

- ▶ Vergelijken van hbo studenten afkomstig van het Groene Lyceum (hGL), mbo en havo op drie aandachtsgebieden:
 1. Motivatie voor en ervaren studiesucces in huidige hbo-opleiding
 2. Waardering voor en tevredenheid met vooropleiding op het hbo
 3. De mate waarin vooropleiding heeft voorbereid op huidige hbo-opleiding

ONDERZOEKSOPZET

- ▶ Digitale vragenlijst
 - ▶ Doelgroep 1^e en 2^e jaars hbo studenten
 - ▶ 5 punts (Likert-)schalen
- ▶ Uitgenodigd via brieven (DUO) en e-mail vanuit de vooropleiding
- ▶ Matchen op geslacht en herkomst met populatie het Groene Lyceum
- ▶ Respons: 123 hbo-studenten afkomstig van:
 - ▶ het Groene Lyceum (n=25)
 - ▶ mbo (n=33)
 - ▶ havo (n=65)
- ▶ Verklaringen in gesprekken met hbo-studenten en aansluitingscoördinatoren

Motivatie voor en ervaren studiesucces in huidige hbo-opleiding

1. Motivatie voor huidige hbo-opleiding (1 item)
2. Schoolwelbevinden hbo (16 items; $\alpha = 0,90$)
3. Schooltevredenheid hbo (4 items; $\alpha = 0,84$)
4. Gepercipieerd studiesucces in de hbo-opleiding (5 items; $\alpha = 0,82$)

Motivatie voor en ervaren studiesucces in huidige hbo-opleiding

	hGL	mbo	havo
Als ik weer een opleiding moest kiezen, zou ik weer deze opleiding kiezen	4.4	4.3	3.9
Schaal: Schoolwelbevinden hbo	3.8	3.9	3.5
Schaal: Schooltevredenheid hbo	3.9	3.9	3.4
Schaal: Gepercipieerd studiesucces in de hbo-opleiding	4.1	4.2	3.8

Motivatie voor en ervaren studiesucces in huidige hbo-opleiding

- Voormalige hGL-leerlingen en voormalige mbo-leerlingen geven vaker aan weer voor dezelfde hbo-opleiding te zullen kiezen als ze weer voor deze keuze zouden staan dan voormalige havo-leerlingen
- Voormalige hGL-leerlingen en voormalige mbo-leerlingen scoren hoger op schoolwelbevinden op de huidige hbo-opleiding dan voormalige havo-leerlingen
- Hetzelfde beeld voor schooltevredenheid over de huidige hbo-opleiding en het gepercipieerde studiesucces in de huidige hbo-opleiding

Schoolwelbevinden hbo (1=helemaal oneens t/m 5=helemaal eens)	hGL	mbo	havo
De manier waarop ik op deze opleiding onderwijs krijg vind ik leuk	4.3	4.1	3.6
De docenten staan hier ver van je af*	3.8	4.0	3.6
De meeste lesstof die ik hier krijg vind ik interessant	4.3	4.0	3.7
Ik verveel me hier vaak*	4.0	4.0	3.5
De sfeer hier op de opleiding vind ik fijn	4.2	4.5	4.2
De samenwerking tussen de studenten vind ik goed	3.8	4.1	3.8
Het gaat er hier vaak chaotisch aan toe*	3.3	3.5	2.8
Er wordt hier op een goede manier rekening gehouden met de wensen en interesses van de studenten	3.9	3.9	3.4
Ik ga meestal met plezier naar de opleiding	4.2	4.2	3.8
Ik vind dat de docenten een te zware inspanning van me verwachten*	3.2	3.5	3.2
De manier waarop het onderwijs hier in elkaar zit vind ik overzichtelijk	3.6	3.5	3.1
Ik heb vertrouwen in de docenten	4.0	4.0	3.6
De docenten zijn tevreden over mijn prestaties	4.0	4.1	3.9
Het komt vaak voor dat we saaie dingen moeten leren op de opleiding*	3.5	3.8	3.3
Je wordt hier te veel aan je lot overgelaten*	3.4	3.6	3.0
Ik kan moeilijk wennen aan de cultuur en sfeer op deze opleiding*	4.0	4.4	3.9

Schooltevredenheid hbo (1=helemaal oneens t/m 5=helemaal eens)	hGL	mbo	havo
Ik vind mijn docenten goed	4.0	4.2	3.5
Ik vind dat ik goede begeleiding krijg in mijn opleiding	3.9	4.1	3.3
Ik word goed geholpen als ik problemen heb bij het leren	3.9	3.9	3.3
Ik ben tevreden over het tempo waarin het onderwijs wordt gegeven	3.7	3.4	3.2

Gepercipieerd studiesucces in de hbo-opleiding (1=helemaal oneens t/m 5=helemaal eens)	hGL	mbo	havo
Deze opleiding sluit aan bij wat ik er van tevoren van verwachtte	4.0	4.2	3.5
Ik ben tevreden over mijn huidige opleiding	4.3	4.3	3.7
Ik lig goed op schema met mijn studie	4.1	4.2	3.8
Ik denk dit schooljaar mijn eerste jaar te halen	4.3	4.1	4.0
Ik denk deze opleiding met een diploma af te ronden	3.9	4.3	4.1

Waardering voor en tevredenheid met vooropleiding op het hbo

1. Rapportcijfer eigen vooropleiding (1 item)
2. Tevredenheid met de eigen vooropleiding (11 items; $\alpha = 0,84$)

Waardering voor en tevredenheid met vooropleiding op het hbo	hGL	mbo	havo
Rapportcijfer vooropleiding	6.2	6.6	7.2
Schaal Tevredenheid met de eigen vooropleiding	3.4	3.6	3.4

Tevredenheid met de eigen vooropleiding (1=helemaal oneens t/m 5=helemaal eens)	hGL	mbo	havo
Vooropleiding was een goede voorbereiding op huidige opleiding	3.3	3.5	3.3
Ik ben tevreden over de begeleiding op de vooropleiding bij de keuze voor mijn huidige opleiding	3.4	3.0	3.0
Ik heb op vooropleiding voldoende studievaardigheden geleerd om mijn huidige opleiding zelfstandig te kunnen doorlopen	3.6	3.4	3.4
Het inhoudelijke niveau op vooropleiding was hoog genoeg	3.3	3.2	3.6
Vooropleiding was voldoende theoretisch	3.8	3.7	4.0
Vooropleiding was voldoende praktijkgericht	3.0	4.1	2.6
De docenten van vooropleiding hadden een goede kennis van de beroepspraktijk	3.5	4.0	3.2
De docenten van vooropleiding hadden veel ervaring met de beroepspraktijk	3.5	4.1	3.0
De docenten van vooropleiding hadden een goede inhoudelijke deskundigheid	3.4	3.8	3.5
De docenten van vooropleiding hadden goede didactische vaardigheden	3.4	3.6	3.5
Ik zou met de kennis van nu weer voor vooropleiding kiezen	2.8	3.3	3.8

Waardering voor en tevredenheid met vooropleiding op het hbo

- Voormalige hGL-leerlingen en voormalige mbo-leerlingen geven hun vooropleiding een lager rapportcijfer dan voormalige havo-leerlingen
- De drie groepen scoren vergelijkbaar op tevredenheid met de vooropleiding

De mate waarin vooropleiding heeft voorbereid op huidige hbo-opleiding

1. Mate waarin studenten zich ondersteund voelen bij het kiezen van een specifieke hbo-opleiding in de vooropleiding (8 items; $\alpha = 0,79$)
2. Tevredenheid over de overgang van de vooropleiding naar de huidige hbo-opleiding (3 items; $\alpha = 0,73$)
3. Mate waarin specifieke, op het hbo benodigde studievaardigheden ontwikkeld zijn in de vooropleiding (10 afzonderlijke items)
4. Mate waarin studenten zich voorbereid voelen op de hbo-opleiding met betrekking tot specifieke theoretische vakken in de vooropleiding (8 afzonderlijke items)
5. Mate waarin studenten zich voorbereid voelen op de beroepsgerichte aspecten van hun hbo-opleiding in hun vooropleiding (6 afzonderlijke items)

Schaal Ondersteuning bij keuze vervolgopleiding	2.7	2.5	2.6
Schaal Tevredenheid overgang hbo	3.6	3.5	3.2

Ondersteuning bij keuze vervolgopleiding <i>(1=niet t/m 5=in zeer grote mate)</i>	hGL	mbo	havo
De contacten met mijn mentor/ studieloopbaanbegeleider	3.1	2.5	2.6
De contacten met de decaan	1.8	1.6	2.4
De voorlichting die door het hbo is gegeven	3.0	2.8	3.2
Mijn ervaringen tijdens de stage	2.6	2.9	1.7
De opdrachten die ik voor het maken van een studiekeuze moest uitvoeren	2.9	2.0	2.5
De contacten met de docenten tijdens vooropleiding	2.5	2.4	2.4
De contacten met mijn medeleerlingen tijdens mijn vooropleiding	3.1	2.6	2.7
Het Keuzedeel Voorbereiding Hbo (K 0125)	2.6	2.2	2.4

Tevredenheid overgang hbo <i>(1=helemaal oneens t/m 5=helemaal eens)</i>	hGL	mbo	havo
De overgang van vooropleiding naar mijn huidige opleiding is goed verlopen	3.9	4.0	3.7
Ik ben bij de overgang van vooropleiding naar mijn huidige opleiding goed geïnformeerd	3.5	3.6	3.1
Ik ben bij de overgang van vooropleiding naar mijn huidige opleiding goed begeleid	3.3	3.0	2.9

Voorbereiding op hbo: studievaardigheden (1=niet t/m 5=in zeer grote mate)	hGL	mbo	havo
Plannen en zelfstandig werken	3.5	3.2	3.3
Teksten lezen en leren	3.4	2.8	4.0
Informatie zoeken en verwerken	3.7	3.1	3.4
Presenteren	3.6	3.5	3.3
Verslagen maken	3.7	3.4	3.4
Onderzoeken	3.4	2.8	2.8
Reflecteren	3.4	2.7	2.8
Analyseren	3.0	2.8	2.7
Samenwerken	4.0	3.8	3.8
ICT inzetten	2.8	2.7	2.6

Vorbereitung op hbo: theoretische vakken (1=niet t/m 5=in zeer grote mate)	hGL	mbo	havo
Nederlands	3.8	3.1	3.9
Engels	3.6	3.2	3.9
Wiskunde	3.4	2.4	3.7
Biologie	3.2	2.8	2.9
Natuurkunde	2.7	2.3	2.7
Duits	2.4	1.6	2.2
Economie	3.1	2.6	3.4
Scheikunde	2.7	2.7	2.7

Vorbereitung op hbo: beroepsgerichte onderdelen (1=niet t/m 5=in zeer grote mate)	hGL	mbo	havo
Beroepsgerichte theorie	3.1	3.5	3.1
Beroepsgerichte praktijk	2.9	3.8	2.5
Stage / Beroepspraktijkvorming (BPV)	3.6	4.1	2.0
Mini-onderneming	2.8	2.4	1.8
Onderzoek	3.3	2.8	2.9
Werken in projectgroepen	3.7	3.6	3.2

De mate waarin vooropleiding heeft voorbereid op huidige hbo-opleiding

- Er zijn geen verschillen gevonden tussen de drie groepen in de mate waarin zij zich ondersteund voelen bij het kiezen van een hbo-opleiding in hun vooropleiding;
- Voormalige hGL-leerlingen zijn even tevreden over de overgang van hun vooropleiding naar de huidige hbo-opleiding als voormalige mbo-ers maar tevredener dan voormalige havisten
- Voormalige hGL-leerlingen scoren hoger dan de beide andere groepen op de studievaardigheden Onderzoeken en op Reflecteren en hoger dan voormalige mbo-ers op Informatie zoeken en verwerken; voormalige havisten scoren het hoogst op Teksten lezen en leren;
- Voormalige hGL-leerlingen en voormalige havisten voelen zich beter voorbereid op het hbo dan voormalige mbo-ers met betrekking tot Nederlands en Wiskunde; voormalige havisten voelen zich daarnaast beter voorbereid dan voormalige mbo-ers met betrekking tot Engels en Economie;
- Voormalige hGL-leerlingen en mbo-leerlingen beoordelen hun vooropleiding hoger op beroepsgerichte voorbereiding op hbo dan voormalige havisten;

Overall

Zowel voormalige hGL-studenten als voormalige 'reguliere' mbo-studenten waarderen hun huidige hbo-opleiding hoger dan havisten en voelen zich ook prettiger op het hbo. Wel zijn ze minder positief over hun vooropleiding dan havisten.

Opvallend is dat de versnelde (hGL) studenten terugkijkend het minst positief lijken over hun vooropleiding wanneer ze eenmaal in het hbo zitten. Deze bevindingen komen ook naar voren in het onderzoek van De Bruijn-Smolders (2017; 2022). Zij onderzocht de samenhang tussen studievaardigheden en studiesucces. Daarbinnen zijn studenten te identificeren die met goed gevolg zijn doorgestroomd naar het hbo, maar tevens een kritische houding hebben ten opzichte van hun eerdere leeromgeving.

Kwalitatief

Studenten die een beroepsgerichte vooropleiding hebben gevolgd (hGL, mbo) kiezen voor het hbo vanwege de vakinhoud of het beroep dat ze in de sector voor ogen hebben, terwijl deze vakinhoudelijke motivatie niet wordt benoemd door voormalig havisten.

Hbo-keuzedeel heeft voor hGL en mbo-studenten geen meerwaarde (te vakinhoudelijk, of te veel gericht op de persoonlijke ontwikkeling). Het volgen van gastcolleges van hbo-docenten en de persoonlijke hulp van docenten met kennis van het hbo, helpt hen juist wel.

Havisten hebben eveneens de voorbereiding op het hbo gemist, en wensen meer duidelijkheid over wat er van hen verwacht wordt op het hbo.

Havisten hebben over minder moeite met de overgang en ervaren voldoende steun van docenten en medestudenten. Studenten van het mbo merken een duidelijk niveauverschil en moeten wennen aan het hogere tempo en de nadruk op zelfstudie, maar vinden de overstap over het algemeen goed te doen. De voormalig hGL-studenten ervaren moeten wennen aan het hogere tempo en de hoeveelheid informatie die verwerkt moet worden.

Doorstroom naar en studiesucces in het hbo
gerelateerd aan specifieke studentvariabelen

**Percepties van de eigen vooropleiding als voorbereiding
op het hbo van studenten in verschillende routes naar het hbo**